

12 Μαΐου 2025

Κυρίους
Πρόεδρο και Μέλη
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών
Προϋπολογισμού

Αγαπητοί κύριοι

**Θέμα: Δέσμη νομοσχεδίων για ενίσχυση του πλαισίου εφαρμογής
περιοριστικών μέτρων (θέμα Β4 της ημερήσιας διάταξης)**

Με την παρούσα, επιθυμούμε να υποβάλουμε τα σχόλιά μας αναφορικά με το πιο
πάνω θέμα.

Εισαγωγικά σχόλια

Επί της αρχής, ο ΣΕΛΚ συμφωνεί και υποστηρίζει την σύσταση της Εθνικής Μονάδας
Εφαρμογής Κυρώσεων, κάτι που αναμένεται να ενισχύσει περισσότερο το πλαίσιο
συμμόρφωσης καθώς και την αξιοπιστία της χώρας. Έχουμε υποβάλει τα σχόλιά μας
κατά την δημόσια διαβούλευση και θα συμβάλουμε εποικοδομητικά στην
κοινοβουλευτική διαδικασία για να πετύχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στην
θέσπιση της σχετικής νομοθεσίας και της λειτουργίας της νέας Μονάδας.

Σχόλια επί της αρχής για τα νομοσχέδια

Σε γενικές γραμμές, ο ΣΕΛΚ συμφωνεί με το πλαίσιο των προτεινόμενων
νομοσχεδίων και τη σύσταση της ΕΜΕΚ. Επισημαίνεται ότι, η αναβάθμιση του
πλαίσιου ελέγχου και εφαρμογής κυρώσεων είναι απαραίτητη, κάτι που έχει
υποστηρίξει κατ' επανάληψη σε πολλές περιπτώσεις. Θεωρούμε επίσης ότι, αποτελεί
απόφαση του Κράτους η σύσταση τέτοιας μονάδας, η οποία όμως θα ήταν πιο
αποτελεσματικό και λειτουργικό αν μπορούσε να σχεδιαστεί, να προγραμματιστεί
και να διαρθρωθεί από πλευράς αρμοδιοτήτων και ρόλων, έχοντας ως σημείο
αναφοράς και κατεύθυνσης τις σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες και Κανονισμούς που
αναμένεται να τεθούν σε ισχύ το 2027.

Κατά τα τελευταία χρόνια, υποβάλαμε τις απόψεις και τη γνώμη μας τόσο στο πλαίσιο
των προηγούμενων επαφών μας με την κυβέρνηση, τους ενδιαφερόμενους φορείς
καθώς και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς για το εν λόγω θέμα, όσο και κατά
την δημόσια διαβούλευση για τα νομοσχέδια αυτά.

Διατηρούμε την άποψη ότι, ειδικότερα το νομοσχέδιο περί της Εφαρμογής των Διατάξεων των Κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων στη Δημοκρατία και Σύσταση Εθνικής Μονάδας Κυρώσεων χρήζει περισσότερης επεξεργασίας, συζήτησης και διαβούλευσης, αφού κατά την γνώμη μας χρειάζεται ενίσχυση της νομικής σαφήνειας και ασφάλειας στο κείμενό του, και εμπεριέχει διατάξεις ή/και απουσιάζουν από αυτό διατάξεις οι οποίες, επί της αρχής, δημιουργούν κενά στο νομοθετικό πλαίσιο της εφαρμογής των κυρώσεων στη Δημοκρατία. Συγκεκριμένα παρατίθενται τα ακόλουθα:

1. Ενδεχόμενη ασυμβατότητα με τα υιοθετημένα Ευρωπαϊκά νομοθετήματα ΞΠΧ/ΧΤ

Το νομοσχέδιο φαίνεται να συγκρούεται ή/και να μην συμβαδίζει με την νέα δέσμη ευρωπαϊκών νομοθετημάτων σχετικά με θέματα ΞΠΧ/ΧΤ τα οποία δημοσιεύθηκαν στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 19 Ιουνίου 2024.

Συγκεκριμένα, δημοσιεύτηκαν:

- i. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2024 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας;
- ii. Η Οδηγία (ΕΕ) 2024/1640 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2024 σχετικά με τους μηχανισμούς που πρέπει να συγκροτήσουν τα κράτη μέλη για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για την τροποποίησης της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 και για την τροποποίηση και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, και
- iii. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1620 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2024 σχετικά με τη σύσταση της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Τα υπ' αριθμούς (i) και (ii) νομοθετήματα περιλαμβάνουν πρόνοιες και θέτουν υποχρεώσεις στα κράτη μέλη και, κατ' επέκταση, στις υπόχρεες οντότητες τόσο για θέματα ΞΠΧ/ΧΤ, όσο και για θέματα εφαρμογής των κυρώσεων/περιοριστικών μέτρων που εκδίδονται και υιοθετούνται τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Από το κείμενο του νομοσχεδίου διαφαίνεται ότι, αφενός τα ως άνω νομοθετήματα δεν λήφθηκαν υπόψη ως νομική βάση, αφετέρου εισάγονται πρόνοιες που ενδεχομένως να συγκρούονται με τα ως άνω νομοθετήματα, τα οποία, ειρήσθω εν παρόδω, η Κυπριακή Δημοκρατία θα κληθεί να εναρμονίσει στο εθνικό της δίκαιο.

Για παράδειγμα, τα άρθρα 21 και 25 του νομοσχεδίου φαίνεται να αντίκεινται στις πρόνοιες των πιο πάνω νομοθετημάτων. Λαμβάνοντας υπόψη και την υπεροχή του Ευρωπαϊκού κεκτημένου έναντι του εγχώριου δικαίου, ως κατοχυρώνεται στο άρθρο 1Α του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η μη σχετική τροποποίηση του εν λόγω νομοσχεδίου, πιθανό να δημιουργήσει ζητήματα συμβατότητας με το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Σε σχέση με την απάντηση που δόθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών ότι τέτοια ζητήματα θα αξιολογηθούν κατά την εναρμόνιση του πακέτου νομοθεσιών ΕΠΧ/ΧΤ, ο ΣΕΛΚ υπογραμμίζει την ενδεχόμενη ασυμβατότητα των νομοθετημάτων, η οποία, αν αφεθεί να αξιολογηθεί κατά την εναρμόνιση του πακέτου νομοθεσιών ΕΠΧ/ΧΤ, τότε υπάρχει ο κίνδυνος για τροποποίηση του παρόντος νομοσχεδίου (όταν καταστεί Νόμος) ή/και να αμφισβητηθεί η αντισυνταγματικότητα του.

2. Μη συμπερίληψη τομεακών κυρώσεων

Το νομοσχέδιο φαίνεται να καλύπτει **μόνο** τις **οικονομικές κυρώσεις** και να αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του τις τομεακές κυρώσεις και τις θεματικές κυρώσεις, δημιουργώντας ασάφεια και κενό ως προς το εφαρμοστέο πλαίσιο των κυρώσεων δυσχεραίνοντας έτσι την εκπλήρωση και συμμόρφωση του κοινού με τις υποχρεώσεις του.

Για παράδειγμα, απουσιάζουν παντελώς πρόνοιες για τις τομεακές αλλά και τις θεματικές κυρώσεις, όπως τα καθεστώτα κατά των κυβερνοεπιθέσεων και κυβερνοασφάλειας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατά των χημικών όπλων, της τρομοκρατίας, της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής και τα προϊόντα διπλής-χρήσης (ειδικότερα στις περιπτώσεις όπου η εμπορία τους απαγορεύεται από ειδικό καθεστώς κυρώσεων ανεξάρτητα από τις πρόνοιες άλλου καθεστώτος κυρώσεων που πιθανώς να επέτρεπε την εμπορία υπό την αίρεση της απόκτησης σχετικής άδειας).

Έχουμε την έντονη άποψη ότι, η νομοθεσία των κυρώσεων θα πρέπει να περιλαμβάνει και να καλύπτει όλα τα είδη κυρώσεων, ούτως ώστε να υπάρχει ένα ενιαίο, σφαιρικό και οριζόντιο νομικό πλαίσιο. Με το παρόν νομοσχέδιο, ουσιαστικά δεν εξυπηρετείται ο σκοπός διασφάλισης της εφαρμογής των κυρώσεων, αφού ένα μεγάλο μέρος αυτών εκπίπτει του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας και ουσιαστικά ελλείπει άλλης νομοθεσίας, παραμένει χωρίς νομικό και κατ' επέκταση ρυθμιστικό πλαίσιο.

Πιθανή υιοθέτηση του παρόντος νομοσχεδίου χωρίς εισαγωγή προνοιών για τις τομεακές κυρώσεις και ταυτόχρονη κατάργηση του υφιστάμενου νόμου των κυρώσεων, ήτοι του Ν. 58(I)/2016, ενδεχομένως να οδηγήσει την Κυπριακή Δημοκρατία σε παράβαση των ευρωπαϊκών και διεθνών της υποχρεώσεων. Η απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών μέσω της προσθήκης της φράσης «...και οποιωνδήποτε άλλων Κυρώσεων για τις οποίες η ΕΜΕΚ ορίζεται ως αρμόδια αρχή στη Δημοκρατία δυνάμει του άρθρου 35(1) του παρόντος Νόμου» δεν φαίνεται να είναι επαρκής ή να εξυπηρετεί την εισαγωγή των τομεακών κυρώσεων εντός του πεδίου εφαρμογής του νομοσχεδίου, αφού το άρθρο 35(1) προνοεί για έκδοση

Κανονισμών από το Υπουργικό Συμβούλιο που να ρυθμίζουν τις διατάξεις του παρόντος νόμου και όχι εξουσία διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του Νόμου, το οποίο άπτεται των εξουσιών της νομοθετικής εξουσίας. Επίσης, δεν είμαστε βέβαιοι αν θα έπρεπε η έκδοση των πιο πάνω Κανονισμών να ήταν αρμοδιότητα του Υπουργικού Συμβουλίου.

3. Περιορισμένο πεδίο νομοθεσίας

Φαίνεται ότι, το παρόν νομοσχέδιο ασχολείται κατά κύριο λόγο με την ίδρυση και τη λειτουργία της ΕΜΕΚ, παρά να καθορίζει ολόκληρο το νομικό πλαίσιο για εφαρμογή των διατάξεων των κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων στη Δημοκρατία, όπως αναγράφεται στον τίτλο του. Χωρίς την συμπερίληψη προνοιών για την εφαρμογή των ολόκληρου του πεδίου των κυρώσεων, όπως αναφέρουμε πιο πάνω, έχουμε την άποψη ότι παρεμποδίζεται και δεν διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εφαρμογή του από το ευρύ κοινό.

Περαιτέρω, οι Κανονισμοί των Κυρώσεων της ΕΕ και του ΟΗΕ δημιουργούν υποχρεώσεις προς όλα τα πρόσωπα και όχι μόνο προς τις υπόχρεες οντότητες. Το παρόν νομοσχέδιο φαίνεται να απευθύνεται μόνο στις υπόχρεες οντότητες και στις Εποπτικές Αρχές, αφού, πέραν από τις πρόνοιες του άρθρου 19, απουσιάζουν βασικές πρόνοιες εφαρμογής από το ευρύ κοινό, όπως, για παράδειγμα, σε ποια αρχή θα γίνεται αναφορά για παραβάσεις των Κυρώσεων όταν το καταγγέλλον μέρος είναι πρόσωπο άλλο από υπόχρεη οντότητα ή Εποπτική Αρχή. Οι υποχρεώσεις αναφοράς που επιβάλλονται από το νομοσχέδιο μέσω των άρθρων 8 και 26 αφορούν στις Εποπτικές Αρχές και στις υπόχρεες οντότητες, αντίστοιχα.

Σημειώνεται πως, η αναφορά του Υπουργείου Οικονομικών ότι η διαδικασία καταγγελιών καλύπτεται από τις πρόνοιες του περί του Ορισμού Ποινικών Αδικημάτων και Κυρώσεων για την Παραβίαση των Περιοριστικών Μέτρων προνοεί για καταγγελία στην Αστυνομία για διάπραξη ουσιαστικά ποινικού αδικήματος, φαίνεται να δημιουργεί τρεις διαφορετικές διαδικασίες αναφοράς, αναλόγως της ιδιότητας του καταγγέλλοντος. Οι Εποπτικές Αρχές καταγγέλλουν στο Γενικό Εισαγγελέα με υποχρέωση ενημέρωσης και της ΕΜΕΚ, οι υπόχρεες οντότητες αναφέρουν στην ΕΜΕΚ και ΜΟΚΑΣ, ενώ το ευρύ κοινό στην Αστυνομία. Συνεπώς δημιουργείται αχρείαστη περιπλοκότητα, γραφειοκρατία και ασάφεια, κάτι που ίσως να επιφέρει ασυνεννοησία, έλλειψη συντονισμού και αποφυγή υπευθυνότητας.

4. Ασάφεια νομοσχεδίου σε θέματα χορήγησης άδειας σε παρεκκλίσεις των κυρώσεων

Όπως παρουσιάζεται το νομοσχέδιο, δημιουργεί σύγχυση και ασάφεια σε σημείο που καθιστά δύσκολη την εφαρμογή του. Ενδεικτικά, ενώ αναφέρεται ότι, η ΕΜΕΚ ασκεί αρμοδιότητα μόνο επί των οικονομικών κυρώσεων, εντούτοις σε πολλά άρθρα γίνεται αναφορά σε γενικές κυρώσεις, οι οποίες ως ορίζονται από το νομοσχέδιο, περιλαμβάνουν όλα τα καθεστώτα και τύπους κυρώσεων.

Περαιτέρω, η χορήγηση άδειας σε παρεκκλίσεις των κυρώσεων καθίσταται εξόχως προβληματική και περίπλοκη. Σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο, την ευθύνη έκδοσης των αδειών αυτών έχουν οι ΜΕΚ/ΣΕΟΚ ενώ, στην πράξη εκδίδουν άδειες πέραν των οικονομικών κυρώσεων, καλύπτοντας επίσης υπηρεσίες που εμπίπτουν στις τομεακές κυρώσεις, όπως για παράδειγμα για την παροχή υπηρεσιών όπως ελεγκτικές υπηρεσίες, νομικές υπηρεσίες, αρχιτεκτονικές υπηρεσίες, συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες τεχνολογιών πληροφορικής (IT services).

Παρατηρούμε όμως πως με το παρόν νομοσχέδιο, καταργούνται οι επιτροπές ΜΕΚ/ΣΕΟΚ και αντικαθίστανται από την ΕΜΕΚ, η οποία, από την άλλη, με βάση το νομοσχέδιο δεν έχει αρμοδιότητα επί των τομεακών κυρώσεων. Ως εκ τούτου και ελλείψει σχετικής πρόνοιας ή άλλου νομοθετήματος που να καλύπτει τις τομεακές κυρώσεις, η χορήγηση αδειών για παροχή υπηρεσιών άλλων από αυτών που περιλαμβάνονται στον ορισμό του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως αναφέρεται στο νομοσχέδιο, φαίνεται να μένει μετέωρη χωρίς νομικό ή ρυθμιστικό πλαίσιο, γεγονός που αναπόφευκτα θα δημιουργήσει συστημικά προβλήματα στη λειτουργία της αγοράς.

Αναφέρεται ακόμα ότι, δυνάμει του άρθρου 3(ζ), η αρμοδιότητα της ΕΜΕΚ ως προς την χορήγηση αδειών περιορίζεται στην ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των λοιπών κρατών μελών και του Συμβουλίου Ασφαλείας αναφορικά με το αποτέλεσμα της εκάστοτε απόφασης σε σχέση με αιτήματα για χορήγηση αδειών ή παρεκκλίσεων επί οικονομικών κυρώσεων, χωρίς όμως να δίδεται σχετική αρμοδιότητα για εξέταση και λήψη απόφασης σε σχέση με αιτήματα για χορήγηση αδειών ή παρεκκλίσεων.

Πέραν του θέματος των αρμοδιοτήτων της ΕΜΕΚ, προκύπτει ασάφεια και στο θέμα της αναφοράς πιθανών παραβάσεων των κυρώσεων. Με βάση το άρθρο 9(2)(ια), μια εκ των αρμοδιοτήτων της ΕΜΕΚ είναι η αξιολόγηση υποθέσεων ενδεχόμενης παράβασης των κυρώσεων. Βάσει τούτου, οι υπόχρεες οντότητες έχουν υποχρέωση να αναφέρουν τυχόν παραβάσεις στην ΕΜΕΚ. Εντούτοις, βάσει του άρθρου 28, οι Εποπτικές Αρχές υποχρεούνται όπως αναφέρουν τυχόν παραβάσεις στον Γενικό Εισαγγελέα με κοινοποίηση στην ΕΜΕΚ. Αυτό φαίνεται να δημιουργεί αχρείαστη επανάληψη της διαδικασίας, αφού θα γίνεται διπλή αναφορά στην ΕΜΕΚ για το ίδιο θέμα. Πέραν αυτού, δημιουργείται και το εξής παράδοξο, αφού η απευθείας αναφορά στον Γενικό Εισαγγελέα καθιστά αντικειμένου την αρμοδιότητα της ΕΜΕΚ για αξιολόγηση τέτοιων υποθέσεων, κάτι που συνεπάγεται αύξηση του φόρτου εργασίας για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την ίδια υπόθεση.

Παρόλο που το θέμα καθίσταται παραδεκτό και από το Υπουργείο Οικονομικών μέσω της απάντησής του στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, εντούτοις δεν έχει τροποποιηθεί η σχετική πρόνοια.

5. Δυσανάλογος χαρακτήρας διοικητικών προστίμων

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να επισύρουμε την προσοχή σας στην Αρχή της Αναλογικότητας.

Τα διοικητικά πρόστιμα που περιλαμβάνονται στα άρθρα 27 και 28 είναι, κατά την άποψή μας, δυσανάλογα της φύσης των παραβάσεων, ειδικότερα δε, όταν συγκριθούν με τις ποινικές κυρώσεις που προνοούνται με το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί του Ορισμού Ποινικών Αδικημάτων και Κυρώσεων για την Παραβίαση των Περιοριστικών Μέτρων της Ένωσης Νόμος του 2025» καθώς και του άρθρου 33 του παρόντος νομοσχεδίου. Ανεξάρτητα από την διακριτική ευχέρεια που παρέχεται για τον καθορισμό του ύψους του διοικητικού προστίμου κατά ανάλογο τρόπο, μέσω του νομοσχεδίου διατηρείται η δυνατότητα επιβολής του μέγιστου προβλεπόμενου ποσού, κάτι που φαίνεται να είναι δυσανάλογο της φύσης των παραβάσεων για τις οποίες προνοείται.

Σχόλια ΣΕΛΚ επί συγκεκριμένων άρθρων

(α) Νομοσχέδιο περί της Εφαρμογής των Διατάξεων των Κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων στη Δημοκρατία και Σύσταση Εθνικής Μονάδας Κυρώσεων

Άρθρο 2(1)

Ο ορισμός του όρου «χρηματοπιστωτικός τομέας» που δίδεται από το νομοσχέδιο ενδεχομένως να συγκρούεται ή/και να δημιουργεί σύγχυση με άλλους ορισμούς του ίδιου όρου που δόθηκαν κατά καιρούς τόσο από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, όσο και με την ευρεία ερμηνεία του όρου που έχει καθιερωθεί από στην αγορά και από το κοινό. Επίσης, ο συγκεκριμένος ορισμός χρήζει διασαφήνισης σε αρκετά σημεία και γεννιούνται ερωτήματα ως προς την σημασία του όπως, για παράδειγμα: Τι εννοείται με τον όρο «επενδύσεις»; Τι περιλαμβάνουν και να αφορούν επενδύσεις και σε ενεργειακά έργα που καλύπτονται από τομεακές κυρώσεις; Τι περιλαμβάνουν οι «συμβουλευτικές υπηρεσίες»; Η φράση «όπου υπάρχουν μέτοχοι» καλύπτει και έμμεση ιδιοκτησία;

Άρθρο 3(γ)

Δεν υπάρχει οπουδήποτε ορισμός για τις «αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή» των Περιοριστικών Μέτρων της Ένωσης, ούτε σε αυτό το άρθρο ούτε στους ορισμούς του άρθρου 2.

Δεδομένου ότι, ο περί Εφαρμογής των Διατάξεων των Ψηφισμάτων ή Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Κυρώσεις) και των Αποφάσεων και Κανονισμών του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Περιοριστικά Μέτρα) Νόμος του 2016 καταργείται και, σε συνάρτηση με το άρθρο 3(α) του νομοσχεδίου με βάση το οποίο η εφαρμογή και εποπτεία των περιοριστικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών σε σχέση με οικονομικές κυρώσεις ανατίθεται εφεξής στην ΕΜΕΚ, δημιουργείται κενό ως προς το ποιες είναι οι αρχές που είναι τελικά επιφορτισμένες με την εφαρμογή των διατάξεων των κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων.

Εάν ο όρος αυτός έχει αντικατασταθεί με τον όρο «Αρμόδιες Αρχές», όπως αναφέρεται σε διάφορα σημεία των απαντήσεων του Υπουργείου Οικονομικών, τότε θα πρέπει να γίνει αντικατάστασή του και σε αυτό το σημείο.

Άρθρο 3(ζ)

Όπως γίνεται αντιληπτό από το άρθρο 3(ζ), η αρμοδιότητα της ΕΜΕΚ ως προς την χορήγηση αδειών περιορίζεται στην ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των λοιπών κρατών μελών και του Συμβουλίου Ασφαλείας αναφορικά με το αποτέλεσμα της εκάστοτε απόφασης σε σχέση με αιτήματα για χορήγηση αδειών ή παρεκκλίσεων επί οικονομικών κυρώσεων, χωρίς όμως να της παρέχεται οποιαδήποτε άλλη σχετική αρμοδιότητα για εξέταση και λήψη απόφασης σε σχέση με αιτήματα για χορήγηση αδειών ή παρεκκλίσεων, ως ίσχυε στο αρχικό προσχέδιο του νομοσχεδίου, γεγονός που ενδεχομένως δημιουργεί νομικό κενό και ως προς την εφαρμογή άλλων άρθρων του νομοσχεδίου όπως το άρθρο 9. Το παρόν εδάφιο χρήζει περισσότερης εξέτασης.

Άρθρο 4

Η χρήση σε κείμενο νομοθεσίας γλώσσας άλλης της ελληνικής ή της τουρκικής αντικείται στο Άρθρο 3 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Άρθρο 6(1)

Δεν φαίνεται να υπάρχει πρόνοια για την δεσμευτικότητα των Οδηγιών που θα εκδίδονται. Η απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών ότι, η αρμοδιότητα δεσμευτικής ερμηνείας νομοθετικών διατάξεων ανήκει στη δικαστική εξουσία φαίνεται να είναι αδόκιμη στην παρούσα περίπτωση αφού, αφενός έχει υιοθετηθεί αντίστοιχο σχόλιο του ΣΕΛΚ στο εδάφιο 3 του άρθρου 25 του παρόντος νομοσχεδίου, και αφετέρου, αντίστοιχες πρόνοιες υπάρχουν και σε άλλους Νόμους, πχ στον περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας Νόμου του 2007, εδάφιο 4 του άρθρου 59.

Άρθρο 17

- Εδάφιο 2(β)

Η σχετική ενημέρωση βάσει των ευρωπαϊκών κυρώσεων γίνεται προς την αρμόδια αρχή, ήτοι την ΕΜΕΚ, βάσει του νομοσχεδίου (άρθρο 19), ενώ παράλληλα απουσιάζει η νομική υποχρέωση προς τις εποπτικές αρχές να συλλέξουν την πληροφόρηση αυτή. Ως εκ τούτου, οι εποπτικές αρχές δύνανται να **μην** συλλέγουν την σχετική πληροφόρηση ή να **μην** έχουν υποχρέωση να την συλλέξουν για την συγκεκριμένη περίοδο που απαιτείται από την ΕΜΕΚ.

- Εδάφιο 2(ε)

Οι αρμόδιες αρχές που έχουν υποχρέωση υποβολής στοιχείων σε Ευρωπαϊκές πλατφόρμες βάσης δεδομένων καθορίζονται στους σχετικούς Ευρωπαϊκούς

Κανονισμούς και δεν περιλαμβάνουν εθνικές εποπτικές αρχές. Μέσω του εδαφίου αυτού, φαίνεται να επιχειρείται μετάθεση της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων σε Ευρωπαϊκές πλατφόρμες βάσης δεδομένων από την ΕΜΕΚ προς τις εποπτικές αρχές, κάτι που δεν προνοείται από τους σχετικούς Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, με πιθανό αποτέλεσμα να χάνεται ο έλεγχος και η ευθύνη από την ΕΜΕΚ για την συλλογή και υποβολή τέτοιων πληροφοριών.

Άρθρο 19

- Εδάφια 4 και 6

Σε συνέχεια των σχολίων του ΣΕΛΚ κατά τη δημόσια διαβούλευση, ενδεχομένως να τίθενται ζητήματα προστασίας Προσωπικών Δεδομένων σε σχέση με την υποχρέωσης διαβίβασης αυτούσιας της πληροφόρησης στην ΕΜΕΚ.

Άρθρο 21

Γίνεται αντιληπτό ότι, αρκετές αρμόδιες αρχές και εποπτικές αρχές δεν θα μετέχουν στην Συμβουλευτική Επιτροπή. Η απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών ότι, η ΕΜΕΚ θα έχει την δυνατότητα να ζητήσει τυχόν θέσεις, απόψεις και διευκρινίσεις από οποιασδήποτε Αρμόδια Αρχή που δεν θα συμμετέχει στην Συμβουλευτική Επιτροπή δεν βρίσκει έρεισμα, αφού στον ορισμό της «Αρμόδιας Αρχής» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 του νομοσχεδίου δεν περιλαμβάνει τις Εποπτικές Αρχές και ούτε εφαρμόζεται στον ΣΕΛΚ.

Άρθρο 22

Ο ΣΕΛΚ δεν είναι ο αρμόδιος φορέας για να τοποθετηθεί επί των θεμάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων. Ως εκ τούτου, γίνεται εισήγηση όπως ζητηθεί η τοποθέτηση του Γραφείου της Επιτροπής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Άρθρο 26

- Εδάφιο (1)

Με το εν λόγω εδάφιο εισάγεται υποχρέωση στις υπόχρεες οντότητες να διαβιβάζουν στην ΕΜΕΚ οποιοσδήποτε πληροφορίες δυνατό να περιέλθουν στην κατοχή ή στην αντίληψή τους σχετικά με πιθανή παραβίαση Κυρώσεων. Ο ορισμός των «Κυρώσεων» που δίνεται στο άρθρο 2(1) περιλαμβάνει τα περιοριστικά μέτρα, τις εθνικές και τις κυρώσεις του ΟΗΕ, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι τομεακές κυρώσεις αφού δεν γίνεται οποιοσδήποτε διαχωρισμός τους στο νομοσχέδιο. Το άρθρο βρίσκεται σε αντιδιαστολή με το άρθρο 3 που αναφέρει ότι, η αρμοδιότητα της ΕΜΕΚ είναι οι οικονομικές κυρώσεις μόνο. Σε περίπτωση που η πιθανή παραβίαση σχετίζεται με τομεακές ή εμπορικές κυρώσεις, τότε δεν γίνεται αντιληπτός ο λόγος υποχρέωσης διαβίβασης πληροφοριών, που πιθανώς να περιλαμβάνουν και προσωπικά δεδομένα, σε αναρμόδια αρχή.

Η απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών ότι, η διαβίβαση πληροφοριών γίνεται αποκλειστικά εντός του πλαισίου του συντονιστικού ρόλου της ΕΜΕΚ, ενδεχομένως να μην συμβαδίζει με τη νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων και, ως εκ τούτου, να είναι απαιτείται η γνωμάτευση του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Περαιτέρω, η ΕΜΕΚ έχει δυνατότητα επιβολής προστίμου σε περίπτωση που ζητήσει επιπλέον πληροφόρηση και δεν την λάβει. Ουσιαστικά, δίδεται εξουσία στην ΕΜΕΚ όχι μόνο να λάβει γνώση επί θέματος για το οποίο δεν ασκεί αρμοδιότητα, αλλά να μπορεί να επιβάλει και διοικητικό πρόστιμο σε περίπτωση με ανταπόκρισης σε αίτημά της για παροχή επιπλέον πληροφοριών, κάτι που ενδεχομένως να πάσχει νομικά.

Άρθρο 27

- Εδάφιο 1

Τα διοικητικά πρόστιμα που προνοούνται ενδεχομένως να μην συμβαδίζουν με την θεμελιώδη Αρχή της Αναλογικότητας, αφού φαίνεται να είναι δυσανάλογα της φύσης της παράβασης, ιδίως όταν συγκριθούν και με τις ποινικές ποινές που προνοούνται στο νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί του Ορισμού Ποινικών Αδικημάτων και Κυρώσεων για την Παραβίαση των Περιοριστικών Μέτρων της Ένωσης Νόμος του 2025».

Όσον αφορά την απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών σε σχέση με τα υφιστάμενα πρόστιμα που προνοούνται στον περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας Νόμο του 2007, αναφέρουμε ότι αυτά επήλθαν μέσω της εναρμόνισης της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής Οδηγίας για θέματα ΞΠΧ/ΧΤ και δεν καθορίστηκαν μέσω άσκησης διακριτικής ευχέρειας.

- Εδάφιο 2

Το θέμα του δημοσίου συμφέροντος καθορίζεται από το άρθρο 22(5) με το οποίο αποκλείεται η όποια διακριτική ευχέρεια σε εποπτική αρχή για καθορισμό του. Περαιτέρω, το πλαίσιο δημοσιοποίησης είναι δυσανάλογα αυστηρό σε σύγκριση και με άλλες νομοθεσίες όπως αυτή του ΞΠΧ/ΧΤ.

Άρθρο 28

Το νομοσχέδιο παρέχει την δυνατότητα επιβολής ποινών από την ΕΜΕΚ και στις Εποπτικές Αρχές (αφού περιλαμβάνονται στο εδάφιο 4 του άρθρου 19), ελλείψει αντίστοιχης υποχρέωσης συλλογής πληροφοριών από τις Εποπτικές Αρχές. Συνεπώς, αφού δεν υπάρχει υποχρέωση, δεν υφίσταται νομικό έρεισμα για επιβολή κυρώσεων σε εποπτική αρχή βάσει του άρθρου 19.

Επιπροσθέτως, φαίνεται να απουσιάζει η υποχρέωση δημοσιοποίησης των προστίμων που επιβάλλονται από την ΕΜΕΚ.

Άρθρο 29

Τα διοικητικά πρόστιμα που προνοούνται ενδεχομένως να μην ακολουθούν την Αρχή της Αναλογικότητας, αφού φαίνεται να είναι δυσανάλογα της φύσης της παράβασης.

Άρθρο 33

Δεδομένου ότι, το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί του Ορισμού Ποινικών Αδικημάτων και Κυρώσεων για την Παραβίαση των Περιοριστικών Μέτρων της Ένωσης Νόμος του 2025» δεν αποτελεί αποκλειστικά εναρμονιστικό νομοσχέδιο, η συμπερίληψη σε αυτό ποινικών διατάξεων για τις κυρώσεις των Ηνωμένων Εθνών δημιουργεί αχρείαστα δύο ξεχωριστά νομικά πλαίσια ποινικοποίησης κυρώσεων.

Άρθρο 35(2)

Για σκοπούς νομικής ασφάλειας, ανεξαρτησίας και αποφυγής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων, η άσκηση του δικαιώματος υιοθέτησης διαδικασίας ή/και καταχώρισης νομικού ή φυσικού προσώπου σε κατάλογο κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων, έχουμε την έντονη θέση ότι θα ήταν προτιμότερο να ανατεθεί το καθήκον αυτό σε ξεχωριστό ανεξάρτητο κρατικό όργανο, αντί του Υπουργικού Συμβουλίου.

Είναι σημαντικό να επανεξεταστεί το παρόν εδάφιο αφού δυνατό να προκύψουν σοβαρά θέματα και περιπλοκές. Με την έκδοση τέτοιων Κανονισμών θα απαγορεύεται ή θα τίθενται περιορισμοί σε συγκεκριμένα πρόσωπα να εμπορεύονται/ κυκλοφορούν αγαθά στρατηγικής σημασίας ή θα υιοθετούνται μέτρα περιορισμού στην κυκλοφορία τέτοιων αγαθών; Πώς θα καθορίζονται τα αγαθά στρατηγικής σημασίας και άλλα αγαθά; Σε κάθε περίπτωση, αυτή η πρόνοια φαίνεται να προσκρούει στις διατάξεις του περί της Εισαγωγής και Εξαγωγής Ελεγχόμενων Ειδών και της Διενέργειας Ελεγχόμενων Δραστηριοτήτων Νόμου του 2011 (1(I)/2011).

Συνεπώς, διατηρούμε την επιφύλαξή μας στην περίπτωση που παραμείνει ως έχει το κείμενο του παρόντος άρθρου ως προς τους κινδύνους που ελλοχεύουν και επαναλαμβάνουμε την θέση μας για την ανάθεση της αρμοδιότητας αυτής σε άλλο, ανεξάρτητο όργανο, αντί του Υπουργικού Συμβουλίου.

Άρθρο 37

Τα δύο νομοσχέδια, ήτοι το παρόν νομοσχέδιο και το νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί του Ορισμού Ποινικών Αδικημάτων και Κυρώσεων για την Παραβίαση των Περιοριστικών Μέτρων της Ένωσης Νόμος του 2025» θα πρέπει να ψηφιστούν μαζί και ταυτόχρονα, αφού τυχόν κατάργηση του υφιστάμενου Νόμου (Ν. 58(I)/2016), χωρίς ταυτόχρονη υιοθέτηση και των δύο νομοσχεδίων, θα δημιουργήσει νομικό κενό, ενώ μη κατάργηση του υφιστάμενου Νόμου με υιοθέτηση ενός μόνο εκ των δύο νομοσχεδίων θα επιφέρει σύγκρουση νομοθεσιών.

- Εδάφιο 5

Δεν γίνεται αναφορά στο καθεστώς αδειών ή παρεκκλίσεων που χορηγήθηκαν σε πρόσωπα άλλα από άτομα υποκείμενα σε κυρώσεις, όπως υπόχρεες οντότητες, για συνέχιση παροχής υπηρεσιών.

(β) Νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί του Ορισμού Ποινικών Αδικημάτων και Κυρώσεων για την Παραβίαση των Περιοριστικών Μέτρων της Ένωσης Νόμος του 2025»

Άρθρο 3

Φαίνεται να απουσιάζουν πρόνοιες για τα καθεστώτα κυρώσεων του ΟΗΕ, τα οποία έχουν περιληφθεί στο Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί της Ίδρυσης της Εθνικής Μονάδας Εφαρμογής Κυρώσεων και της Εφαρμογής Περιοριστικών Μέτρων και Εθνικών Κυρώσεων στη Δημοκρατία Νόμος του 2025».

Καταληκτικά σχόλια

Ο ΣΕΛΚ αντιλαμβάνεται τη σημασία του όλου θέματος ως επίσης των δεσμεύσεων της κυβέρνησης. Όπως πάντοτε, είμαστε στη διάθεση του Υπουργείου Οικονομικών και της Βουλής των Αντιπροσώπων για την ολοκλήρωση της συζήτησης και διόρθωσης, όπου απαιτείται, των νομοσχεδίων και επιθυμούμε με την σειρά μας την ψήφιση των προτεινόμενων νομοσχεδίων το συντομότερο πρακτικά δυνατό.

Με εκτίμηση

Κυριάκος Ιορδάνου
Γενικός Διευθυντής